

SYTEMA

Mijn ouders zijn in 1921 op de boerderij gekomen. Daarvoor hadden ze drie jaar lang op Blijema geboerd, dat mocht van oom Tseard net zo lang tot dat Wibren trouwde, toen moesten ze er af en kochten ze deze boerderij. Toen zijn ze verhuisd. De Hemminga's hebben de boerderij laten bouwen.

Achter de gemeentegrens was het allemaal boezemland dat liep 's winters altijd onder water. We hebben wel eens een groot gat in de polderdijk gehad. Onze twee streken stonden dan onder water. Zo hebben we thuis ook eens een groot gat gehad. Met het Waterschap werden de polderdijken veel hoger, maar vroeger waren ze altijd aan het kielspitten.

De Lange Luts liep eerder veel verder het land in. Daar was het allemaal riet en water. Dat maaiden ze eerder wel en langzaam is dat ingekort. Daar is heel veel modder opgekomen en dat zit nu bij de negende aan.

In de Gracht daar lag nog een heel lange smalle strook buitenshuis, die noemden wij de Snoekebek, die is met al die toeristen weggevaagd.

Het stuk met die bocht erin is de Tuin Drie. Daar zitten allemaal stenen in de grond. Ongelooflijk. Daar heeft vroeger een boerderij gestaan. Daar hebben we in de oorlog tuin gehad. Hadden we er aardappelen, hele slechte aardappelen. Er zit ook een heel hoge kop in. Het is ook andere grond, wat leemachtig.

Binnen de polderdijk was het heel laag. Halverwege stond een heel boombos, Elzenboompjes enzo, dat dreef gewoon. Dat ging gewoon mee omhoog als het hoog water werd. Zaterdag speelden we wel in die boompjes en daar waren een paar van die wellen en dan zei vader denk erom dat jullie er niet in raken want daar komen jullie nooit meer uit. Zo diep, je kon de bodem niet doorgronden. Dat was in die boompjes, maar de polderdijk is afgekomen en het is gewoon ingepolderd. De weg loopt nu langs de kant van de opvaart. Het is heel erg gezakt en er loopt nu wat jongvee op, wat kalveren en de paarden. Vroeger hadden we een heel wild paard, Hannes, die had een klepel aan zijn poot anders was hij niet te pakken, die hadden we daar dan lopen, dan zakte hij er wel eens door dan konden we hem goed krijgen. Later heeft de Wehrmacht hem gevorderd en moesten we hem met wat hooi in Grou bij de Kade inleveren.

Er kwamen veel winkeliers bij ons met de bootjes. Er waren voorheen 13 bakkers in Grou en de meesten kwamen zeker ook wel bij ons. Elke dag kwam er een andere bakker en dan was er ook nog de Earnewâldster bakker die ook bij ons kwam. Vooral als het dan bijna Sinterklaas was dan wist mijn moeder bijna niet wat ze van iedereen moest kopen, want dan kwamen er ook nog de Broars uit Warten, die hadden ook wel kermisspelen, sla jut en zo, maar die was dan gek van de bakker uit Warten. En dan kocht ze daar weer van die oranjekoekjes van. Van elk maar wat. We hadden altijd wel mensen, wel eters, wel afnemers maar het was allemaal bakkers. Epke Kerkhof kwam met de schouw roeien. Jan Jonker kwam ook met de schouw en die had kruideniersspul net als Halbe Keidel. Dan moesten we het boekje invullen en dan haalde hij dat weer op en dan vrijdags bracht hij de spullen. En dan kwam de groenteman elke dinsdag uit Earnewâld, dat waren de Van Keimpema 's, die hadden al zo'n groot ijzeren schip, daar

hadden ze alles in. Dan kwamen de lapjekooplui ook nog, soms over de Hege Warren, voornamelijk uit Zwaagwesteinde. En er kwam nog een lapjekoopman uit Warten en één uit Wergea met een bootje. Dan kwamen uit Wergea nog Lutser Eizinga met klompen en Hiske met touw, bezems en boenders.

De dokter kwam met een bootje met een binnenboordmotor maar als ik zwanger was en het bijna zo ver was dan hadden we een afspraak met de pontwachter, Pieter Postma en dan vloog mijn man dwars door de Burd naar Pieter Postma en die bracht hem naar de steiger en dan zo naar dokter en dan moest de dokter mee terug.

En zo was het ook met de veearts. Dat heeft ons vaak een koe gekost want dan hadden die koeien kopziekte of wat dan ook maar en dan moesten we naar Grou varen en bij Oostergoo bellen, want daar was telefoon, de veearts woonde in Reduzum, dan kwam die veearts Terpstra en die moesten we mee terug naar de boerderij nemen. Nu dan was soms de koe al dood en moesten we de veearts weer naar Grou brengen. Je was tijden onderweg.

Later, toen het pad door de Burd kwam, kregen we een auto en kwam er een garage bij Piter Wartena op het erf. Daar hadden we de fietsen ook staan. We liepen dan naar de Gracht en gingen met een kettingschouw naar de andere kant.

We gingen zelf vroeger ook altijd lopend naar school. In de herfst dan liepen de Boarchlanden en de Haenslanden onder water en dan hadden we in de winter een kosthuis in Grou. Dat was een ramp. Dan sleepte ik met Heab van der Meer wat in Grou om. Beiden heimwee. En dan kwam mijn vader om het melkgeld bij de zuivelfabriek en dan nam die ons weer mee. Och dan waren we zo blij, maar ja maandag werden we door mijn vader er weer naartoe gebracht. We hadden een schouw met een aanhang.

Als je eieren wilde zoeken in de Hege Warren moest je bij de brug een kwartje betalen. Ze noemden dat deel toen ook wel het kwartjesland. Mensen die er met vrachten hooi langs gingen, moesten ook betalen. Dat werden dus zo groot mogelijke weiden hooi, want ze namen zoveel mogelijk mee natuurlijk.

We hadden een singel dat was een smalle strook grond. Zo smal, je zou bijna zeggen daar konden geen koeien begraven worden. Miltvuur koeien liggen daar. Dat was verschrikkelijk besmettelijk. Dat heb ik vaak gehoord. Het was daar ook altijd spannend want er zat een sloot omheen en daar waren we altijd aan het spelen. Er stond geen gras. Het was pure struiken en bramen. Op de Vrijheid, Sibren de Groot woonde daar toen, zou een nieuwe gierkolk komen, toen werd dat uitgegraven en er zaten botten in de grond. Het was niet zo'n grote boer, hij had een stuk of 15 koeien en toen waren er zomaar zes dood. Toen hebben we met de lijst langs gelopen om voor die mensen weer een paar koeien te krijgen. Dus op zo'n singel moest je niet graven want dan kon er ziekte komen.

Ike de Groot – Tilma, 14-01-2005
